

Nr. 11(145)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2023. gada 6. novembris

ATVĒRŠANAS SVĒTKI DIVĀM GRĀMATĀM

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Novembrī mūsu bibliotēka rīkos divu grāmatu atvēršanas svētkus.

Oktoobrī Latvijas Neredzīgo bibliotēka sadarbībā ar Latvijas Nedzirdīgo savienību (LNS) izdeva grāmatu «Eža kažociņš zīmju valodā». Grāmata izdota projekta «Latviešu tautas pasakas «Eža kažociņš» tulkošana (adaptēšana) un izdošana zīmju valodā» ietvaros, kas īstenots ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu. Projekts realizēts ar mērķi gūt pieredzi darbā ar grāmatu adaptēšanu nedzirdīgiem lasītājiem.

Diemžēl projekta laikā noskaidrojās, ka bibliotēka šādu grāmatu izdošanā var veikt tikai tehnisko darbu, taču patstāvīgi veikt adaptāciju nav iespējams. Grāmatu adaptēšanu zīmju valodā var veikt tikai Latvijas Nedzirdīgo savienības speciālisti. Tas ir ne tikai sarežģīts un darbietilpīgs process, bet arī liels izaicinājums pašiem LNS speciālistiem.

Atgādinu, ka Nedzirdīgo zīmju valoda ir īpaša saziņas sistēma, kam raksturīga noteikta leksika un gramatiskā uzbūve. Tā cilvēkam ar dzirdes traucējumiem ir pirmā valoda, kurā viņš iemācās sarunāties, savukārt drukātā vārda lasīšana/rakstīšana viņam ir jau otrā valoda.

Darbu vēl sarežģītāku padarīja apstākļi, ka zīmju valodā izmatotās kustības bija jāparāda plaknē ar bultiņām. Tas izrādījās īsts

izaicinājums pat nedzirdīgo zīmju konsultantei Ilonai Liniņai, kura kopā ar zīmju modeli Jolantu Znotiņu ieguldīja lielu darbu, lai veidotu atbilstošas fotogrāfijas. Vairāki vārdi zīmju valodā nemaz nepastāv, piemēram, aizkrāsne, ķebļītis, kājgalis utt. Tāpēc vajadzēja veidot jaunas zīmes. Bija arī tādi vārdi, kuriem laika gaitā mainījušās kustības.

Kopumā grāmatas tapšanas laikā Vitālijs Vinogradovs uzņēma vairāk nekā 300 fotogrāfijas, kuras vēlāk apstrādāja un pievienoja kustības norādošās zīmes.

Projekts ilga divus mēnešus, taču šādiem projektiem nepieciešams daudz ilgāks laiks. Tāpēc vēlos pateikties visai darba grupai, t.sk., redaktorei Vinetai Bitei un vāka dizaina autoram Ronaldam Mežalam. Paldies arī LNS viceprezidentam Ivaram Kalniņam par palīdzību grāmatas tapšanā.

Grāmatas atvēršanas svētki notiks **14. novembrī, plkst. 15.00** Latvijas Nedzirdīgo savienībā Elvīras ielā 19, k-2.

Otras grāmatas atvēršanas svētki notiks sarunu raidījuma «Kafijas pauze» ietvaros.

Tie būs Noras Ikstenas grāmatas «Mātes piens» Braila rakstā atvēršanas svētki. Uz tikšanos ar lasītājiem ieradīsies arī autore Nora Ikstena, kura par savas grāmatas iznākšanu Braila rakstā saka: «*No sirds priecājos, ka «Mātes pienu» būs iespējams lasīt neredzīgiem ļaudīm. Ja kaut viens no šiem cilvēkiem, kuriem laupīta acu gaisma, sajūtīs*

bezrobežu mīlestības gaismu, kas valda starp māti un meitu šajā grāmatā, jau būšu pateicīga liktenim un Dievam.»

Atvēršanas svētki notiks **22. novembrī plkst. 14.00** Latvijas Neredzīgo bibliotēkas lasītavā!

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

PASAULES TAUTU ĀBEČU IZSTĀDE

Vija Circāne

LNerB Metodikas nodaļas vadītāja

Katram no mums skološanās sākas ar lasīšanas apguvi, kuras pamatā ir pirmā grāmata — ābece. Tik pazīstama, bet tomēr katram sava, atšķirīga.

Izstādes «Pasaules tautu ābece» autors Juris Cibuļs ir skolotājs un publicists, valodnieks, kurš pats pārzina 20 valodas, jau vairāk nekā 40 gadus pēta un kolekcionē ābece. Viņa kolekcija ir visai iespaidīga, vairāk kā 10 tūkstoši dažādu ābeču no visām pasaules valstīm.

«Patiesībā, krājot ābece, es krāju valodas, jo neviens precīzi nezina, cik valodu pasaulē pastāv. Labas ābece veidošanā visā civilizētajā pasaulē ievēro līdzīgus principus: ābecē jāatklāj bērniem tuvā un saprotamā pasaule — tie ir dzīvnieki, augi, tie ir priekšmeti, ko viņi redz savā apkārtnē. Jo vairāk ābecē zīmējumu, jo tā interesantāka. Ābecē kā ūdens pilienā atspoguļojas gan laikmeta

prasības, gan tautas kultūras līmenis,» kādā senākā intervijā savu ābeču kolekcionēšanu raksturoja Juris Cibuļs.

Autora ābeču kolekcija nepārtraukti ceļo. Tā eksponēta gan Latvijas muzejos, skolās, bibliotēkās, kultūras namos, gan arī ārzemēs.

No 3. novembra Latvijas Neredzīgo bibliotēkas apmeklētājiem ir iespēja skatīt Jura Cibuļa ābeču kolekcijas nelielu daļu — aptuveni 300 ābece un plakātus ar alfabētiem no dažādām pasaules valstīm (Tanzānijas, Panamas, Ugandas, Zimbabves, Indijas, Zviedrijas u.c.) dažādās valodās — gan latgaliešu un latviešu, angļu, albāņu, persiešu, gruzīnu u.c. valodās, kā arī nedzirdīgajiem un neredzīgajiem jeb Braila rakstā (igauņu, lietuviešu, gruzīnu) izdotās ābece.

Izstāde ikvienu pārsteigs ar valstu un valodu daudzumu, un ar ābeču autoru izdomu. Izstādi varēsiet aplūkot nedaudz ilgāk par mēnesi.

Uz tikšanos bibliotēkā!

IESKATS GRĀMATĀ

LŪDZU, NĀKAMAIS!

Vineta Bite

BRN redaktore

Rudenīgi sveicieni Tev — Braila raksta lasītāj! «Lūdzu, nākamais!» — tā ir frāze, kuru bieži vien dzirdam kādā iestādē, sēžot rindā un gaidot, kad mūs paaicinās kā nākamo.

Mūsu bibliotēka izdevusi aizraujošu norvēģu rakstnieces Nīnas Likes romānu «Lū-

dzu, nākamais!». Tagad to var lasīt arī Braila rakstā, kas ietilpst 3 sējumos.

Romāns vēsta par ģimenes ārsti Ēlinu, kura ir nonākusi pusmūža krīzē. Pieņemot slimību māktos pacientus, Ēlina domās risina savas ģimenes peripetijas, tajā pašā laikā, saglabājot pret pacientiem empātiju. Katrs pacients pie Ēlinas nāk ar savu sūdzību, vainu un vajadzību. Pārkāpjot pāri sliekšnim un

nokļūstot Ēlinas kabinetā, visa pasaule griežas ap pacientu. Nu vismaz lielākajai daļai pacientu ir tāda pārlicība. Ēlina ir tieša un skarba, viņa ir situāciju vērotāja. Gadījumi mēdz būt līdz asarām smieklīgi vai bēdīgi. Patiesībā bieži vien Ēlinai gribas pacientam pateikt slikto patiesību, akceptēt veltīgas ceļības vai vēl nezin ko ne visai glaimojošu. Tomēr ir viens BET. Ēlinai jāievēro Hipokrata zvērests un ārsta ētika, tāpēc pacientiem savas replikas viņa noklusē.

Lai arī ārste, tomēr Ēlina pirmkārt ir cilvēks, un paturēt to visu sevī ir grūti, tāpēc viņa veido sarunu dialogus ar Tūri. Kas ir Tūre? Par to Jūs uzzināsiet lasot romānu.

Ēlina nakšņo doktorātā. Viņa slēpj to no kolēģiem un doktorāta apsardzes. Tas viss ar Ēlinu ir noticis tik strauji. Bet kāpēc?

Varbūt esot attiecībās mēs bieži vien nedzirdam viens otru. Varbūt mēs esam aizņēmti katrs ar savu vaļasprieku, un pēc bērnu pieaugšanas maz kas mūs vieno kā pāri. Mums ir pārlicība par otru, mēs zinām to otru, bet pēkšņi notiek kaut kas, kas maina visu, un atpakaļ ceļš vienam pie otra ir reta parādība. Mēs to dzirdam no apkārtējiem. Taču, kad tas notiek ar mums personīgi, mēs esam šokā, jo diemžēl nekam tādām sagatavoties nav iespējams.

Ēlinas vīrs, Aksels, arī ir ārsts. Viņiem abiem ir ļoti daudz kopīga — sarunas, pacienti un dažādi medicīniska rakstura gadījumi. Aksels nekad neatsaka Ēlinai savu padomu. Varbūt pie šķiršanās vainīgi dažādie vaļasprieki: Akselam — slēpošana un skriešana, Ēlinai — vīna dzeršana un TV seriāli. Vaļasprieki ir sava veida atkarības.

Lai kur cilvēks grozītos, visapkārt viņam ir plaša reklāma, kas atkarīgo personu burtiski pievelk — «*cilvēks dzīvo tikai vienreiz, ir taču svarīgi atslēgties, vai tad tas tik bīstami*».

Ēlina par savu vīna dzeršanu atrunājas tāpat kā citi atkarīgie. Pārņākot no darba doktorātā, viss tiek vienkāršots: «*Man vienkārši ir vajadzīga narkoze. Esmu visu dienu uz-*

klausījusi cilvēkus un turējusi sevi rāmjos. Tagad varu atslābt.»

Reiz tādā atslābuma brīdī Ēlina «Facebook» sazinās un apstiprina draudzību ar savu jaunības mīlestību — Bjērnū. Sākumā viņi tikai sarakstās. Tad sarunā tikšanos. Ēlina par pirmo tikšanos ar Bjērnū izstāsta Akselam. Viss iesākas pavisam nevainīgi. Bet vai tad Akselam ir laiks klausīties, viņš no slēpošanas ir tik ļoti noguris, ka puspatiesību par Bjērnū noklausās saldi krācot. Varbūt tad vēl kaut ko varēja vērst par labu Akselam. Taču viņš to nogulēja.

Ēlina ar Bjērnū sāk tikties, runāties, atcerēties vecos jokus. Teiksim tā: «*Veca mīla — nerūs!*». Bjērns daudz stāsta par savu sievu Lindu. No tā laika Ēlina kļūst atkarīga no ziņām «Instagram» par Bjērna un Lindas atspoguļoto perfekto virtuālo dzīvi. Atšķirība starp realitāti un «Instagram», ir tik reibinoša, ka šīs ziņas Ēlinu fascinē. Ziņas kļūst par atkarību līdzīgi kā savulaik no vīna un TV.

Ārsta praksē Ēlinai joprojām gribas atvērt durvis un kliegt:

««Kur ir kāds, kam nekas nesāp. Ejiet pie velna ar savu činkstēšanu un sūdzībām. Labāk pateicieties Dievam un Visumam par katru dienu, ko spējat elpot, staigāt un ēst.

Un kāpēc jūs nevarētu mazliet vairāk novērtēt to, kas jums ir, kamēr vēl tas ir...»

Ejiet mājās un atslābstiet, man gribas kliegt visiem tiem, kas ārpusē gaida, cerot saņemt palīdzību. [...] Jo ķermenis vienalga nekad nefunkcionēs simtprocentīgi. Ja mēs samazinātu savas gaidas līdz 1947. gada līmenim, nemaz nerunājot par 1927. gadu, mums nebūtu vajadzīga pat puse no ārstiem, kas, mūsaprāt, vajadzīgi tagad, un visos pētījumos ļaudis atbildētu, ka ir bezgala laimīgi un apmierināti ar dzīvi tikai tāpēc vien, ka pa krānu tek karstais un aukstais ūdens.»

Pacienti mainās, Ēlina turpina runāt ar Tūri. Kaut ko iebilst pacientiem, viņa joprojām neuzdrošinās. Vai tas ko mainīs?

«Katrā cilvēkā slēpjas tādas pašas neizdibināmās dzīles kā citos, taču visiem liekas, ka viņi tādi ir vienīgie. Mēs tikai izliekamies, ka esam nemirstīgi un neievainojami. Atsevišķu savas dzīves dimensiju mēs noslēpjam un aprokam dziļi zem biezas ārīšķību kārtas. [..]

Bet noteiktos apstākļos apslēptais tomēr var izlauzties un sākt plosīties, un, ja reiz tā ir noticis, no savas pieredzes varu teikt, ka nav daudz citu izvēļu, kā ļaut izplosīties līdz galam.»

Doktorātā pie Ēlinas ir kārtējais pacients ar izdegšanu un «laika trūkumu», un alerģiju no suņa. Tiek atrasts vaininieks — suns.

Taču Ēlinai pacientam ir cita diagnoze: *«Drīzāk negausība te ir īstā problēma. Jūs sevi piestūkējat, un nekad nav gana. Mēs rijam un rijam, un netiekam galā ar apstākļiem, kurus esam radījuši. Alkatība visās jomās. Jums vajadzētu nokaunēties. [..] Sāciet kontrolēt savu negausību. Bet jūs tā vietā nākat šurp un gribat dabūt vēl.»*

Kādās situācijās romānā varam atpazīt sevi, kaimiņu vai radnieku. Lasītājs var padomāt par cilvēka uzvedību kā tādu. Kādi mēs esam paši un ko mēs prasām no cita? Tagad sabiedrība ir tik «iekļaujoša». Pasarg' Dievs kādu aizskart. Romānā šādas situācijas ir saudzīgi pārspīlētas, lai atvērtu mums acis. Piemēram, cilvēks, kuram pašam ir higiēnas, svara un rakstura nepilnības, otru cilvēku vēlas ideālu, bez netikumiem un ārēji redzamām nepilnībām. Būsim reāli, tas nav iespējam. Tomēr ir iespēja veidot attiecības

un izkopt savus tikumus kopā! Jā, bet kuru tas interesē! Un tā mēs uzsitot sev cenu, dažreiz visu mūžu gaidām — princi vai princesi zirgā, veiksmīgu biznesu, mega hitu, slavu, varu, veiksmes stāstu, mūžīgo izaugsmi, utt. Tomēr dzīvē viss ir savādāk. Un ticiet man, neviens suns (vai kas cits) nav tur vainīgs.

Arī Ēlinas dzīvē ir noticis liktenīgs pavērsiens, — viņa sajauc īsziņas, Bjērnam domāto ziņu nosūta Akselam. Viss ir beidzies. No tās reizes Ēlina naktis pavada doktorātā. Dienā viņa turpina strādāt, domāt un strīdēties ar Tūri. Ēlina apmeklē demences skarto mammu. Viņa joprojām cer, ka mamma atjēgsies. Tas viss ir sarežģīti, bet šeit mamma ir aprūpēta, tīrībā un kārtībā.

Ēlina domā, ja Dievs kaut kur vispār eksistē, tad tieši te, šajās nebeidzamajās, ikdienišķajās pūlēs par otru.

Romāns «Lūdzu, nākamais!» ir no sievietes-ārstes skatpunkta. Tomēr es uzskatu, ka arī vīriešiem tas noderīgs (ļauj ieraudzīt uz sevi vērstu redzējumu). Par romāna varones dzēlībām nevajag apvainoties. Ja saskaroties ar grūtībām, nečīkstēsim, bet domāsim, ka kādam citam, tajā brīdī ir vēl lielāka problēma, tad paša bēda mazinās izmēros.

Šis ir mans subjektīvs ieskaits romānā «Lūdzu, nākamais!». Lai Jums jauki brīži ar Braila raksta grāmatām, lai maz rudenīgo skumju! Pavadīsim savas dienas pūlēs par citiem un svinēsim savas iekšējās uzvaras!

Turpiniet lasīt un ieteikt grāmatas Braila rakstā un mēs turpināsim tās izdot!

BAZŪNE

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.

BAZŪNE

2023. gada 6. novembris

LITERĀRAIS PIELIKUMS

Ikviens cilvēka dzīves stāsts ir īpašs un neatkārtojams.

Jau sesto reizi Rīgā notika «*Punctum* festivāls» — literatūras pasākumu programma, kas šogad pievērsās pārmaiņu procesiem, uzsverot arī kopīgu ieguldījumu labākas nākotnes veidošanā. Festivāla laikā rakstnieki kopā ar senioriem un cilvēkiem ar redzes vai dzirdes traucējumiem iepazīna mūsdienu literatūru, aktualizēja kopīgas tēmas un veidoja literārus darbus.

Vasaras nogalē, «*Punctum* festivāla 2023» ietvaros, bibliotēkā viesojās rakstnieks Osvalds Zebris un mākslas terapeite Lība Bērziņa un tikās ar bibliotēkas apmeklētājiem. Tikšanās laikā tika pārrunātas mūsdienu literatūras aktualitātes, aktualizētas kopīgas tēmas, kā, piemēram, atklāt rakstīšanas praksi caur sevis pētīšanu. Diskusijas dalībniekiem bija iespēja, skatoties caur laika prizmu, veidot literāru darbu, uzrakstot savas bērnības atmiņas. Rakstot atmiņas, katrs dokumentē laiku, piešķirot tikai šim laikam raksturīgus vaibstus un sajūtas. Katram tās ir citādas. Mums šodien grūti iedomāties, kāda izskatīsies pasaule pēc gadu desmitiem, bet par mūsu pasauli mēs varam atstāt vislielāko un vienreizīgāko dāvanu — savas atmiņas!

«Rakstīšanu sākot, pakavējieties atmiņās, pārcilājiet senus foto albumus, pārlasiet tuvu cilvēku vēstules, kādus atmiņu rakstus, savas dienasgrāmatas,» aicināja rakstnieks, «ne lielās lietas, bet mazie notikumi dara mūsu dzīves tik vienreizējas, bet sīkumi silda sirdi. Jums jāpieraksta savas atmiņas, jo tā ir Jūsu lielākā bagātība.»

Pēc īsas lekcijas par to, kas ir dzīvesstāsts un kāpēc tāds būtu jāraksta, septiņi stāstnieki no Latvijas Neredzīgo bibliotēkas atsūtīja īsākus un garākus stāstus. Šajā «Bazūnes» literārajā pielikumā nododam lasītāju vērtējumam triju autoru pierakstītās bērnības atmiņas.

Septembrī rakstnieks Osvalds Zebris apmeklēja bibliotēku vēlreiz un Skaņu ierakstu studijā ielasīja savu stāstu «Karlsone vai Žigulis? Īsa ekskursija dzīvesstāstu rakstīšanas ceļā,» kuru ir iespēja noklausīties audiožurnāla «Doma» oktobra numurā.

Bazūnes lasītāji! Nav jābūt rakstniekam. Ir jāņem papīrs, rakstāmais un jāizstaigā sava dzīve. Vienīgi Jūs to varat izstāstīt vai uzrakstīt. Atstātie atmiņu pavedieni dos iespēju nākošajām paaudzēm Jūs izprast, pieminēt un no Jums mācīties.

Rakstot atmiņu piestājumus, esiet patiesi un vairojiet prieku. Ļaujiet, lai domas plūst.

Tikai tas, ko sirdī glabājam, ir laika skrējienā neizmirstams!

Vija Circāne
Metodikas nodaļas vadītāja

* * *

Šodien ir mana lielā diena! Viss man lasāmais mājās ir izlasīts, un es esmu izdīkusi atļauju doties uz tuvējo bibliotēku. Izeju no dzīvokļa un dodos pa trepēm lejā, re, jau trešais stāvs, tieši pretī krāšņas dzīvokļa durvis. Smukiem, gaišiem koka dēlīšiem izšūtas, aiz tām dzīvo Egons. Viņš ir puika, kura tētīm ir zelta rokas. No sava balkona varu redzēt, ka Egona balkonu rotā no sērkokociņiem darināta putnu barotava. Starp otro un pirmo stāvu izvietotas koka pastkastītes. Katrai no tām apakšā ir palieli caurumi, — pa tiem var ielūrēt vai šodien pie mums ir bijis pastnieks. Klāt mājas ārdurvis, vēl viens pakāpiens un es jau esmu pagalmā. Garām zapiņam, invalīdu vāģim, kuru es gan nekad neesmu redzējusi izkustam no vietas, bet visam jau ir pirmā reize. Eju pa trotuāru un spārdu no bedrēm izlīdušos akmentiņus. Skatam paveras pagara piecu vai sešu stāvu māja ar vienu kopīgu ieeju pa vidu. Tās ir kopmītnes, kur dzīvo Rīgas cēlāji. Kopmītņu priekšā ir paliels asfaltēts laukums, kuru ziemā attīra no sniega, un ar šļūteni salej labi daudz ūdens. Tā tiek izveidota slidotava. Kopmītnes galā sporta zāle. Dzirdu iekšā spēlējam bumbu, mani tas priecē. Gribētos palūrēt, kaut pa durvju spraudziņu, kā tur izskatās, bet mums, sīkajiem, pieder vien ielas un pagalmi. Aiz sporta zāles atkal jāpagriežas pa labi un tur jau paveras pavisam cita aina. Kreisajā pusē piecstāvene pagriezusi man sānu, bet aiz tās ir krietni paliela suņuburkšķiem, nātrēm, krūmiem un citādiem zaļumiem aizaugusi pļava. Sasistu pudeļu lauskas spīd saulē, arī papīru un citādu dražu netrūkst, un turpat pļavā gaisā

paceļas koka tornis. Tā galā ir tāda kā mājiņa, kur dzīvo balti baloži. Tētis teica, ka tās esot dūjas. Man patīk viņas vērot un klausīties, kā tās ūbina.

Esmu klāt pie savas vienstāvu pasaku mājiņas. Pie durvīm ir plāksnīte, kur stāv rakstīts «Bērnu bibliotēka». Cipars divi, laikam nozīmē, ka otrā. Veru durvis un nokļūstu mazā telpā. Manā priekšā ir viens logs un viens galds. Te ir vēl vienas durvis. Veru tās — neveras. Rauju un grūžu stiprāk, bet nekā! Beidzot durvis iečikstas un paveras maza spraudziņa, pa kuru ieslīdu iekšā. Nu, jā, — šī taču bērnu bibliotēka! Lai audzē muskuļus, lai pierod.

— Nu, bērniņ, nāc vien tuvāk. — Dzirdu kādu sakām. — Krāšosim vai zīmēsim?

Pie galda sēž tantiņa, veca kā pasaule. Saku, ka man vajag grāmatu, mājās vairs nav ko lasīt. Tantuks nosmaida: — Ak, tad mēs jau lasām? Tie plaukti tev nederēs, tie arī nē. Ej tur un pameklē sev kaut ko.

Pieeju pie koka kastītēm, kurās ievietotas grāmatas. Cilāju vienu, otru, trešo un nevaru saprast. Tās taču bēbišiem! Blakus plauktā arī ir bērnu grāmatas, bet šīs izskatās daudz garšīgākas. Ātri izvēlos vienu un eju pie bibliotekāres.

— Nu, labi, bērns, tagad mēs tevi pierakstīsim.

Tieku pati pie savas lasītājas kartes ar vārdu un uzvārdu. Tieku arī ienu-murēta.

— Šoreiz ierakstišu es, — saka bibliotēkas saimniece, — bet nākamreiz tas būs jādara pašai. Viņa norāda uz nelielu apaļu galdiņu, uz kura stāv pildspalva, — nez kāpēc tā ir piesieta. Manā lasītāja kartē grāmatu saimniece iespiež zīmogu ar datumu. Bibliotēkas grāmatām, vāka iekšpusē, ir ielīmēts papīra trīsstūrītis, kas veido tādu kā kabatiņu. Šajā kabatiņā tiek ievietota mana lasītāja karte. Atvadoties bibliotekāre piesaka kartiņu nepazaudēt, tas būs mans dokuments. Norunājam tikties, kad grāmata būs izlasīta. Tieku ārā pa vienām durvīm, tad otrām, nočikstinu dārza vārtiņus, un tad jau grāmata pati atveras. Zilbe pie zilbes, vārds pie vārda, teikums pie teikuma. Iegrimusi

burtu pasaulē vairs nemanu ne ielu, ne baložus, ne sporta zāli. Attopos tikai tad, kad pāršķiru pēdējo grāmatīņas lappusi. Esmu pie mājas, kur pirmīt iegriezos iekšpagalmā. Ko nu? Vai iet uz māju ar izlasītu grāmatu? Varbūt, kāds tā arī darītu, tikai ne Zanīte! Teciņiem vien, dodos atpakaļ uz manu pasaku namu. Bibliotekāre rauc pieri. — Vai ko aizmirsi?

— Nē, — aizelsusies saku, — jau izlasīju.

Tante neticīgi skatās, taču ļauj izvēlēties jaunas grāmatas. Šoreiz paņemu uzreiz vairākas. Mājup ejot vairs nelasu. Ja nu mamma uztraucas, kur es tik ilgi. Bet, diez vai, — bez manis viņai ir vēl četri sīkaļas. Un, kurš gan tādā situācijā uztraucas, viens vairāk vai mazāk.

Zane Pētersone

* * *

Ir agrs vasaras rīts, saule vēl nav aususi, pļava un ezers rasā un dūmakā tīts, liekas ka visa pasaule vēl guļ. Esam tikai mēs, — es un mans paps. Un mēs pošamies makšķerēt. Es gribētu pati nest visus makšķerēšanas piederumus uz laivu, bet ceļš ir tāls manām mazajām bērna kājelēm un piederumi smagi. Tur ir makšķeres, airi, sečoks, divi enkuri, kūris, papa zaļā makšķerēšanas piederumu kaste, kurā daudz visādu krāsainu knibulīšu, āķīšu, sarkanu un dzeltenu pludiņu, auklu un citu lietiņu, kas manas mazās acis pārvērš lielas kā pogas.

Kad esam nonākuši pie ezera, viss kārtīgi jāsaliek laivā. Pa ceļam kāda dēle pamanījusies piesūkties pie kājas, bet tas mani nebiedē, jo zinu ka tūlīt mēs dosimies laivas ceļojumā ezera vidū. Siltums. Papa mierīgā balss mani modina, atveru acis, saule aust, šo mirkli nevar salīdzināt ne ar vienu pasaules brīnumu. Šis ir mans brīnums, — es, paps un laiva.

Ieva Maračkovska

* * *

Es atceros, —

- kā jaunā Āgenskalna priēžu «piecstāveņu» veļas kopžāvēšanas laukumā starp resnajiem veļas auklu nostiepšanai paredzētajiem stabiem augošās balandas sniedzās līdz ceļiem (kur pazudušas balandas?);
- kā vakaros pagalmā pie lielā koka galda veči draudzīgi un skaļi sita domino;
- kā uz garā piemājas soliņa sasēdušo (pārsvarā tantišu) galvas kā pēc komandas pagriezās garāmgājēju iešanas virzienā;
- kā mēs, apkārtnes bērni, rokas spēcīgi kopā sažņauguši, divās rindās viena otrai pretī «lielajā klumbā» sastājušies, saucām: «Kaļimbamba, na čto sluga, počiņajem rukava, na čibaka, na pjatij djesatij ... sjuda!», un tad izsauktajam bija jāskrien un jāpārsit roku ķēde... Tas bija sāpīgi gan skrējēja vēderam, ja vien roku turētāji tās jau neatlaida paši, gan vājākā posma divām rokām;
- kā mēs tā arī raiti čalojām vienā draudzīgā valodā, kā nu pratām. Kā jutās mans tētis? Viņa tēvam un abām māsām tika piespiedu brīvbilete uz tālajām zemēm, un viņš savos padsmīt gados dzimtenē palika viens, jo Cēsu arodskolas direktors viņu paslēpa;
- kā ziemā vēlu vakaros no piemājas slidotavas nācu mājās ar košsārtiem vaigiem un apledojušiem sniega bumbulišiem pie biksēm;

- kā sāku braukt ar brāļa šaurriepu sporta riteni apkārt «mazajai klumbai», līdzko kājas varēja atsniegt tā pedāļus ar sarežģītajiem «pēdu iemauktiem»;
- kā veidojām zemē «sekreķikus» no salasītiem konfekšu papīriņiem, lapiņām un ziedīņiem, pārsedzot savas fantāziju gleznas ar atrastām pudeļu lauskām;
- kā ceturtā stāva kaimiņienes asredzīgās acis mūs, pagalma bērnus, nemitīgi peilēja, gaidot kaut mazāko iemeslu spalgi uzsaukt «ņe begaiķe po gazonam!», un uzraksts uz koka tāfelēm «po gazonam ñe hoģiķ» parasti bija garā kātā iesprausts zemē pie zāles pleķīšiem tieši tajās vietās, kur iet būtu daudz ērtāk;
- kā vasarās ar brāli braucām uz laukiem pie māsīcām. Redzu vēl, kā vilciena durvis lēnām aizveras, uz perona stāv mūs pavadošie vecāki, un tīkliņš ar ciemakukuli palicis mammītei rokās;
- kā skan Rīgas-Mažeīķu vilciena vienmērīgā čuku-čuku melodija. Kā aiz Auces stacijas, pabāzusi galvu pa nelielo vaļējo lodziņu, kāri ievelku nāsīs pēc vasaras un laukiem smaržojošo gaisu un, matiem siltajā vējā plīvojot, skaitu pie sevis: «Avīkne, Vadakste, nākošā... Reņģe!» Un tad jau mazliet satraucos, jo drīz izkāpjām un bija mazliet bailīgi nepaspēt.
- kā, Reņģes stacijā izkāpuši, noskatījāmies pakaļ aizejošajam vilcienam un pēc mirkļa jau atskan tā klabu-klabu uz dzelzceļa tilta pār Vadakstes upi, kam otrā pusē jau Lietuva;
- kā gaiss smaržo pēc laukiem;
- kā sākas mūsu vasara laukos ar gājieniem pa taisnāko ceļu uz upi cauri kādai sētai, — tur dzīvo dusmīgais tītars, kurš skrien mums pakaļ un tāpēc mēs vairāmies ģērbties sarkanās drēbēs, izņemot tās reizes, kad vēlamies būt īpaši drosmīgi;

- un kā mēs abas ar māsīcu esam «sīkie», — tā tiekam sauktas šajās vasarās, jo mans lielais brālis un māsīcas lielā māsa ir sešus gadus par mums vecāki. Man šķiet, ka šis «sīkā statuss» man velkas līdz joprojām.

Anita Muiņiniece